CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

Hod VI. Wilnia, 15 Listapada 1933 h. Nr. 9 (90).



„BAHASŁAŬLENY NAROD, KATORAHA PANAM BOH JAHONY“.
(Ps. 32).

„JA DOBRY PASTYR, I ZNAJU SWAICH, I MAJE MIANIE ZNAJUĆ“.
(Jan 10).

ŹMIEST № 9.

1. Ab Katalickaj Akcyi. 2. Božaje Słowa na 23 niadzielu pa Siomusie. 3. 31-šy Mižnarodny Eŭcharystyčny Kanhres. 4. Wiasna idzie. 5. Kryzys. 6. Z relihijna-hramadzkaha žyćcia. 7. Z biełaruskaj niwy. 8. Šledam za Chrystusam. 9. Z palityki. 10. Roznyja cikawaści. 11. Wilenskija nawiny. 12. Paštowaja skrynka. 13 Kutok śmiechu.

„CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA“

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA“ KAŠTUJE:
na hod . . 4 zał.
na paŭhodu 2
na 3 mies. 1
na 1 „ 0,50

ABWIESTKI ŹMIAŠČAJUCCA tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć: celaja bačyna 40 zał., 1/2 bačyny 20 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 bačyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI: Wilnia, wulica Zawalnaja Nr. 1—3 (Wilno, ul. Zawalna 1—3).

Redakcyja adčyniena ad 8—4.

PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM. ĆANA NUMARU 20 HR.

CHRYSCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ.

WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod VI	Wilnia, 15 Listapada 1933 h.	Nr. 9 (90).

AB KATALICKAJ AKCYI.

Ab katalickaj akcyi sioje-toje pisali my ŭ minułym hodzie. Sprawa heta adnak nastolki ważnaja i nastolki mała wiedamaja siarod biełarusaŭ, što pišam ab joj jašče.

Katalickaj akcyjaj nazywajecca katalickaja dziejnaść świeckich ludziej; jana imkniecca da taho, kab świeckija ludzi brali dziejnaje ŭčaście ŭ pašyrańni sprawy Chrystowaj i kab byli hetaj sprawy apostałami wobak z duchawienstwam.

Katalickaja akcyja apošnim časam duža pamysna raźwiwajecca pa ŭsim katalickim świecie. Mnoha ab hetaj sprawie pišacca i haworycca. Adnak nia ŭsie jaje, jak należycca, razumiejuć, a pradusim mała ab jej zrazumieńnia, jak my ŭžo ŭspomnili, siarod biełarusaŭ, pryčynaj čaho pradusim palityčnyja warunki.

Twarcom sučasnaj katalickaj akcyi źjaŭlajecca ciapierašni św. Ajciec Pius XI. Dziela hetaha mnohija dumajuć, što sprawa heta całkom nowaja. Tymčasam tak nia jość. Pius XI katalickuju akcyju tolki abnawiŭ i nadaŭ jej sučasny charaktar, ale sapraŭdy jana staraja, jak stary Kaścioł Katalicki, u jakim pad roznymi formami katalickaja akcyja isnawała ad pačatku jaho.

I sapraŭdy. Kali woźmiem Ewaneliju i Listy światych Apostałaŭ, pradusim Listy św. Paŭła, dyk užo tam spatkajem ścisłaje supracoŭnictwa świeckich ludziej z sprawaj Chrystowaj. Sam Chrystus katalickaj akcyi byŭ pačynalnikam; heta-ž Jon sam paklikaŭ świeckich ludziej na Apostałaŭ, kab pamahali ŭ Jahonaj pracy. Apräča Apostałaŭ mieŭ tak-ža wučniaŭ, jakija tak-ža razhłašali Jaho nawuku.

Siabrami katalickaj akcyi ŭ samych pačatkach chryścijanstwa byli tyja ŭsie, što słuchali Chrystusawych nawuk i pierakazwali čutaje druhim, zdabywajučy takim čynam nowych chryścijan.

Asabliwa wydatnuju pracu świeckich ludziej u Chrystowym apostalstwie spatykajem za časoŭ Apostałaŭ. Św. Paŭła ŭ liście swaim da rymlan (raździeł 16) ŭspaminaje ŭsich swaich świeckich supracoŭnikaŭ i wyličaje ich pa-imienna.

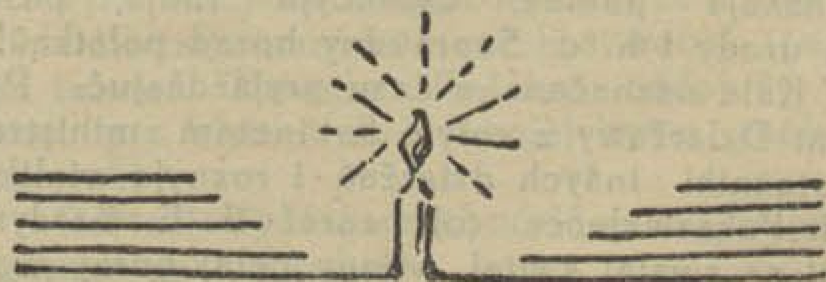
U pieršych wiakoch chryścijanstwa praca świeckich ludziej dla św Wiery rasła na wačach. Kožny chryścijanin byŭ praniaty dumkaj pašyreńnia Chrystusawaha waładarstwa. Pryhožym hetkaj pracy prykładam słužyć małady chłapiec Tarcij, jaki z daručeńnia tahočasnaha papieža Marceleha, naražajučy na niebiaśpieku ŭłasnaje žyćcio, nasiŭ wiaźniam chryścijanam u wastrohi Najśw. Sakrament.

I my biełarusy mieli tak-ža swaich świeckich apostałaŭ, siarod jakich najpryhažejšaje miesca zajmaje św. Afrasińnia (Pruzyna), Połackaja kniazioŭna (†1173). Jana, pašyrajučy na Biełarusi aświetu, śpiarša žywučy ŭ świecie, a paśla ŭ manastyry, duža mnoha papracawała dla pašyreńnia ŭ nas chryścijanstwa.

Majem my świeckich apostałaŭ nawuki Chrystusawaj niamała i siańnia, jakija choć cicha, ale pracujuć dla Kaścioła. Toje ž samaje spatykajem i pa ŭsim świecie, nia wyłučajučy nawat SSRR, krainy biazlitasnaha praśledu Chrystusa.

Ale św. Ajciec, kab azdarawić sučasnaje ciažkoje žyćcio na świecie, pracu hetu choča zarhanizawać, a tak-ža zrabić jaje ahulnaj i adnalitaj. I siańnia na zaklik jahony, na ŭsim katalickim świecie isnuje ŭžo wializarnaja armija świeckich apostałaŭ, što wobak i pad kiraŭnictwam swajho duchawienstwa zdabywaje dla Chrystusa nowyja pazycyi ŭ ludzkich dušach.

U rady henaj armii apostałaŭ mahčyma jak najbolš pawinny ŭstupać i biełarusy, pašyrajučy Chrystusawa Waładarstwa čym chto zmoža, asabliwa-ž dobraj hazetaj i knižkaj, wiernaściaj Kaściołu, dobrym słowam i prykładam.



Bożaje Słowa

na 23 Niadzielu pa Siomusie.

I.

Braty, budźcie naśladoŭcami mianie i ŭważajcie na tych, katoryja pastupajuć tak, jak majecie ŭzor uwa mnie. Bo mnohija, ab jakich ja wam časta hawaryŭ (a ciapier i płačučy hawaru), pastupajuć jak worahi kryża Chrystowaha, katorych kaniec—zahuba, katorych boham—żywot i katorych sława ŭ ich-ża soramie, katoryja honiacca za ziamnymi sprawami. Našaje-ż žyćcio — ŭ niebie, adkul tak-ža Zbaŭcy čakajem Pana našaha Jezusa Chrysta, katory pieramienić cieła ŭniżeńnia našaha, kab stałasia padobnym da cieła jasnaści jaho, pawodle dziejnaści, jakoju tak-ža jon pakaryć usio moža. Woś-ža, braty maje najdarażejšyja i duża ŭlublonyja, radaść maja i karona maja, hetak mocna stojcie ŭ Panu, najdarażejšyja. Ewodyju prašu i Syntychu namaŭlaju, kab byli adnej dumki ŭ Panu. Dy prašu tak-ža i ciabie, druža wierny, pamahaj im, bo-ž razam sa mnoj pracawali kala Ewanelii, z Klemensam, i z inšymi maimi pamocnikami, katorych imiony jość u knizie žyćcia. (Filip. 3, 17—21, 4, 1—3).

II.

U heny čas, kali Jezus hawaryŭ da narodu, woś adzin staršy padyšoŭ, kłaniaŭsia jamu i kazaŭ: Panie, dačka maja tolki što skanała, ale idzi, uzłažy na jaje ruku twaju i jana ażywie. Ustaŭšy Jezus, išoŭ za im z wučniami swaimi. A woś žančyna, jakaja dwanaccać hadoŭ chwareła na wypłyŭ krywi, padyšła zzadu i dakranułasia da kraju jahonaj adzieży; bo kazała sama ŭ sabie: kali tolki dakranusia da adzieńnia jaho, budu zdarowa. Jezus, ahlanuŭšysia i pabačyŭšy jaje, skazaŭ: wier, dačka, wiera twaja azdarawiła ciabie, i stałasia zdarowaj žančyna ad henai hadziny. A kali pryšoŭ Jezus u dom starejšaha i ŭbačyŭ hałašelnikaŭ i hamoniačy narod, kazaŭ: adydzicie, bo nie pamiorła dziaŭčyna, ale śpić. Jany-ž z jaho śmiajalisia. A kali natoŭp wyprawili, Jon uwajšoŭ i ŭziaŭ jaje za ruku. I ŭstała dziaŭčyna. Wiestka-ž ab hetym razyšłasia pa ŭsiej henaj staranie. (Mat. 9, 18—26).

III.

Adnaho żydoŭskaha staršaha pamiorła dačka. Zbiedżany baćka prychodzić da Chrysta, nizka kłaniajecca i prosić jaho, kab pryšoŭ uzłażyŭ na jaje svaju ruku mahutnuju i ŭskrasiŭ dačku jaho. Heny znatny ŭ żydoŭskim narodzie čaławiek prad Chrystom unižajecca i pakarycca. Ale hena jaho ŭnižeńnie i pakora ŭźwialičaje jaho i padnosić. Tak, bo kali my nadutyja lišniaj pychai i wieraj u siabie samych, u świet hety widomy i dačasny, zanadta wysoka padymajem haławu swaju — my henaj haławoi swajej baluča ŭdarajem u stalawańnie našaj słabaści.

Dr. K. N.
(Učaśnik Kanhresu).

31-šy Mižnarodny Eŭcharystyčny Kanhres.

Praciah, hl. „Chr. D." Nr. 8.

VIII.

Nastaŭ apošni dzień Kanhresu. A hadzinie 1 aj papałudni miełasia adbycca ŭ Fenix Parku ŭračystaja Imša św., potym pracesyja z Najśw. Sakramentam pa wulicach u centr horadu i tutka na moście O'Conell usio zakončycca apošnim bahasławienstwam.

Natoŭpy ludziej z rožnymi ściahami nacyjanalnymi i relihijnymi śpiašyli u Park na 6—7 hadzin raniej prad nabaženstwam. Hramadny Park zamianiŭsia ŭ sapraŭdny horad. Pad hramadnymi pałatkami znachodziłasia: skoraja medycynskaja pomač, dyrekcyja radja, paštowyja urady i h. d. Sapraŭdny horad pałatkaŭ!

Kala naznačanaha času pryjaždžajuć: Prezydent Dziaržawy z celym kabinetam ministraŭ, pradstaŭniki inšych dziaržaŭ i roznyja wialikija ludzi. Pakazwajecca tož zaraž J. E Kardynał Lehat sa swajej świtaj, witany cełaj buraj wopleskaŭ i wokrykaŭ narodu. Mahutny chor pačynaje piajać „Ecce Sacerdos magnus," a radja paŭtaraje pryhožyja zyki na ŭsieńki lud, na ŭsieńki horad i cely świet. Duchawienstwa zajmaje swajo miesca i z Imšoj św. wychodzie J E. Curley, arcybiskup z Baltimory (Ameryka).

Pieknaja, jasnaja pahoda. Ahramadny łuh u zialonaj ramcy laskoŭ, a na im mora ludzkich hałoŭ biez kanca i liku; usio heta razmolenaje, uhledžanaje ŭ biely aŭtar. Strojnyja zyki arhanu i mahutnaha choru, hołes poŭny pr. niaćcia biskupa, adpraŭlajučaha Imšu św. — usio heta daje niejki dziŭny, niawykazany nastroj... Łuh staŭsia adnym ahramadnym, razmolenym kaściołam.

Pa ewanelii Kard. Lehat skazaŭ pryhožaje kazańnie (tož praz radjo). „Wialikija ŭračystaści na češć Jezusa u Najśw. Sakramencie, užo padchodziać da kanca. Jače kolki minut i Jezus pasłušny na hołas swajho słuhi na hetym aŭtary paŭtoryć cud Apošniaj Wiačery; prydzie siudy žywy i poŭny sławy, jakuju maje ŭ niebie, siedziačy prawaruč swajho Ajca Pradwiečnaha. Braty maje! adświežcie wašu wieru ŭ sapraŭdnuju prysutnašć Jezusa Chrystusa u Najśw. Sakramencie, ažywicie wašu nadzieju ŭ niaskončanuju dabratu i miłaserdzie Jahonaje, zapalicie miłaściaj wašyja sercy i cieścieśia z hłybini dušy wašaj! Toj Boh, što stwaryŭ nieba i ziamlu i što swaim usiomahutnym ohladam kiruje ŭsim świetam, zaraz budzie miž nami. Braty darahija, — hetyja chwiliny jość chwilinami wialikich łaskaŭ. Je-

— Prasiŭ heny znatny žyd, kab Chrystos dziela ŭskrašeńnia dački jaho ŭzlažyŭ na jaje ruku swaju, kab datknuŭsia da jaje. Heta wiera ŭkładaje ŭ wusny jaho hetyja słowy. Praŭda, hetkaja wiera, što razumieje ŭsiomahutnaść Chrysta ŭ cialesnym dotyku, jość jašče słaboj wieraj. Adnak duša, napoŭnienaja i hetkaj wieraj, hodnaja wialikaj pašany, wysoka cennaja jana ŭ wačoch samoj siabie i Boha, bo jana molicca, bo jana budzicca, bo jana snuje nitku, što łuča jaje z Twarcom žyćcia. Wiadzie ŭsioroŭna, dzie, kali, kudy i jak jana pływie: siła ciažaści wiadzie jaje niepamylna. Siłaj-ža pryciahajučaj dušy našaj, jaje asiarodkam i žyćciatworčaj krynicaj jość Boh naš najwyšejšy.

— U domie žałoby ŭbačyŭ Chrystus sumny i prykry wobraz: płački hałosiać dzika i bieznadziejna, a narod cikawicca, topčycca biaz tołku na miescy, uzdychaje, swoj spohad wyražaje. Ale ŭsio heta takoje mizernaje, takoje niaščyraje, takoje nierazumnaje! Jak-ža inšym tut źjaŭlajecca naš Zbaŭca! Jon stanowicca siarod henych źbiantežanych duš, jak moc i žyćcio. Jon inakš bača, inakš dumaje. Pawodle jaho dziaŭčyna nie pamiorła, ale śpić. Jon wyrywaje jaje z abniaćciaŭ śmierci i paklikaje ŭznoŭ da žyćcia. — Dziaŭčyna nie pamierła, ale śpić — kazaŭ Chrystos. Ludzi-ž śmiajalisia, ale jak zaraz pakazałasia, całkom daremna, śmiajalisia na swoj soram, na światlo niepieramožnaje paniženńie. I siańnia mnohija ludzi śmiajucca z słoŭ Chrysta, ale i hety śmiech abwaročwajecca ciapier i abwierniecca ŭ budučynie prociŭ ich-ža samych. Śmiajucca jany dziela swajej karotkazročnaści, dziela hrubaści i zahnajeńnia dušy swajej. Śmiajecca dobra — słušna kaža francuskaja pahaworka — chto śmiajecca apośni. Chrystus žywie, władara, pieramahaje — ŭčora, siańnia i na wieki.

Ks. Ad. St.

WIASNA IDZIE!

Wiasna idzie, hrymot hudzie
Dyj budzić ŭsiu pryrodu:
Žyćcio radaść ŭsim niasie —
Usiamu žywomu rodu.

Wiasnowy doždž užo paliŭ
Na ziemlu skaścianiełu,
Dyj ciopły wiecier rastapiŭ
Śniažnuju płachtu biełu.

Ščabiečuć ptuški u hajoch
Dyj hniozdački budujuć,
U kustoch, u lesie, na paloch —
Usie wiasnu ŭžo čujuć.

Zbudziłaś traŭka ŭžo ad snu
Dyj kwietki padnialisia,
A pčołki, čujučy wiasnu,
Na wolu paniaślisia.

. . . .

Wiasna idzie, žyćcio niasie —
Dyj budzić ŭsiu pryrodu...
Kali-ž da nas wiasna prydzie —
Da našaha N a r o d u?...

H. L.

---

zus, jaki za žyćcia swajho chadziŭ pa darohach Palestyny „dobra robiačy i lečačy ŭsich," pojdzie tož pa wašych wulicach z rukami poŭnymi daraŭ niabieskich.

Dyk adčynicie wašy sercy i kličcie da Jezusa z hłybini wašaj dušy, kab uzhlanuŭ łaskawa na was, kab daŭ swaju łasku, kab usich paciahnuŭ da Siabie. ."

I dalej zaachwočwaŭ da častaj św. Kamunii, tady zaklikaŭ da padziaki za łasku hetaha Kanhresu, a ŭ kancy prypomniŭ pažadańnie Ajca św. kab usie sami siabie, swaje familii i ŭsie swaje sprawy achwiarawali Najśw. Sercu Jezusowamu, jakoje nas pa ratuje ad ŭsialakaha zła...

Imša św. idzie dalej. Chor pačynaje „Credo — Wieru," a za im miljonnaja taŭpa padchaplaje lohki napieŭ i jak chwali razhukanaha mora, tak heta masowaje wyznańnie wiery šumam i hukam swaim napaŭniaje ŭsieńki łuh...

Dobra čuwacca kožnaje słowa prefacii. Chor pačynaje piajać: Sanctus. „Światy, światy, światy Hospad Boh Sabaot"... I ŭsieńki narod staje na kaleńni. Nastupaje dziŭnaja cišynia, i tolki čuwać jak hudzić daloka niejki zwon, — heta zwon św. Patryka, Apostała i Praświacicielia Irlandyi.

Ale woś i padniasieńnie. Wostra razdajecca wajennaja kamanda i čaławiek 20 achwicaraŭ, hanarowaja straž, strojna stanowicca prad aŭtarom na bačnaść z wyciahnutymi šablami. Razdajucca spačatku cichija i dryžačyja, a potym što raz macniejšyja i macniejšyja zyki truby, što pranikajučy kožnuju dušu, pralatajuć łuh, udarajuć u lasok i, mielkim recham rassypaŭšysia pa łuhu, zamirajuć... Biskup padnosić św. Hostyju ŭ haru. Hnucca ściahi, hnucca hałowy ludzkija prad Karalom karaloŭ i Kniaziem supakoju! —Uznoŭ dryžačyja zyki truby,— i ŭ hary kielich sa św. Krywioju Jezusa — Baranka niepawinnaha, — i uznoŭ nizieńka hnucca hałowy!...

Niemahčyma pieradać sławami taho, što čuła i pieražywała serca ŭ tuju chwilinu Dumka kožnaha pabiehła swajeju darohaju. I tolki ŭ dušy, byccam dalokaje recha, ustaŭ abraz z Abjaŭleńnia św. Jana: ...„Widzieŭ taŭpu wialikuju, jakoj nichto nia moh zličyć z usich rodaŭ, i pakaleńniaŭ i narodaŭ, i jazykoŭ, stajačych prad tronam i prad woblikam Baranka..."

Prad wačyma našymi byŭ toj-ža abraz: taŭpa niazličanaja narodu z usich staronak świetu, prad tronam Baranka Božaha, addajučy čeść i piajučy z hłybini dušy swajej hymn pachwały i padziaki ..

Rešta Imšy św. prachodzić u hetym bahasłaŭlonym nastroju dušy.

Pa apośniaj ewanelii J. E. Kard. Lehat daŭ usim Apostalskaje bahasławienstwa. I cere-

Kryzys.

U našyja dni ŭsie znajomyja z słowam „kryzys," što ahułam znača ciažkoje pałažeńnie. Adnak siahońnia nia ŭsie ludzi razumiejuć kryzys, jak treba razumieć. Nawat mnohija tyja, na katorych śpinie kryzys adbiŭsia, dahetul nie razumiejuć ani samoha kryzysu, ani jahonych pryčyn. I woś tut ja koratka pastarajusia wyjaśnić niešta ab samym kryzysie i jaho pryčynach. Zaŭsiody nam treba brać pad uwahu padwojny kryzys — maralny i materyjalny. Abo inačaj — kryzys dušy ludzkoj i kryzys kišani ludzkoj. Choć duša i kišeń da siabie nie padobnyja, adnalkowaž, hłybiej uziaŭšy na rozum, zhadzicca treba z tym, što pierwiej bankrutujeć u čaławieka duša, abo rozum, a za bankructwam rozumu ŭ čaławieka idzieć užo čysty kryzys kišani. Ahułam usiakaje bankructwa ci rozumu ci kišani ludzi nazywajuć kryzysam. Paznać kryzys materjalny dla nas jość rečaj lahčejšaj, čym paznawać kryzys maralny. Usio, što materyjalnaje dla nas dastupniejšaje i dziela hetaha my piarwiej haworym tut ab kryzysie materjalnym, a paśla ab kryzysie maralnym.

I tak, kali ŭ kišani kryzys, dyk nia možna kupić nam ani ježy, ani adziežy. Ciarpim tady choład i hoład i ŭsie narakajem na kryzys. Fabrykant bankrutuje i začyniaje swaju fabryku, a biezrabotnyja iduć tady da chaty i taksama narakajuć na kryzys. Aściarožny kupiec bajučysia kryzysu, nie śpiašyć wielmi z kuplaj nowych tawaraŭ. Hetak z usich bakoŭ i jak najšyrej kryzys paraližuje ludzkoje žyćcio. Wialikija narody na świecie, u swaich mižnarodnych znosinach, tak-ža kryzysu bajacca i, majučy jaho na ŭwiecie, adny ad druhich addzialajucca mytnymi (celnymi)barjerami. Woś ža siańnia my bačym, što materyalny kryzys šyroka razhaspadaryŭsia pa świecie Mahčyma, što na ziamli niama kutočka, kab dakučny kryzys macniej, abo słabiej nia ŭskubnuŭ kaho. A padčas dyk kryzys hety tak razhulacca moža, što zwaliwajeć z noh nia tolki adzinki, ale i całyja narody. Siahońnia my widzim, što narody Eŭropy až traščać ad kryzysu.

Ciapierža źwiernimsia da kryzysu maralnaha. Hety kryzys druhi jość ważniejšaha značeńnia, čym heny pieršy. Kryzys duchowy jość pryčynaj kryzysu — materyjalnaha. Wiedama, što ŭsia siła čaławieka ŭ jahonym duchu. Tam pačynajecca ŭsio: i dobraje i błahoje. Tam u dušy čaławieka pačynajecca taksama i kryzys. A kali jon na wierch pakažycca i prybiareć takija ci inšyja formy, tady my jaho nazywać pačynajem kryzysam materyjalnym. Zdarowaja dumka zrodzicca ŭ dušy čaławieka — wonki pakazacca musiać zdarowyja płady henaj dumki. I naadwarot, — zrodzicca ŭ dušy chworaja dumka — kaniečnie tam buduć i chworyja paśledki henaj dumki.

Dyk jakiž urešcie kryzys duchowy apanawaŭ siahońniašni świet? A woś jon! U našych časach ludzi skazali sabie, što jany nadta razumnyja i što ŭwa ŭsim sami sabie daduć radu. I pačali ludzi dumać nia tak, jak treba dumać i pačali paznawać ludzi nia toje, što paznawać treba, i pačali lubić nia toje, što lubić treba. Ahułam kažučy, ludzi paŭstali prociŭ Bo-

---

monja končana! Ale ŭ hetu samuju chwilinu pa łuhu razdajecca hołas zyčnych trubak, — i zaraz pačuŭsia hołas spierš pa łacinie, a potym pa anhielsku: „Uważajcie, św. Ajciec choča da was hawaryć." Heta św. Ajciec, jaki padčas usiaho nabażenstwa śladziŭ praz radjo za ŭsimi ceremonjami, ciapier — śpiašyŭ da swaich dziaciej. I woś taŭpa zamiraje na miescy, mnohija apuskajucca na kaleńni; — i tut razdajecca jasny, uračysty hołas Ajca św.:

„U imia Ajca, i Syna, i św. Ducha Amen. Woś Ja z wami, drahija dzieci ŭ Chryście. Ja z wami, pierš-napierš, jak Ajciec z dziećmi, što ciešacca, — kab mieci niatolki praz Našaha Kard. Lehata, ale prosta samomu častku ŭ Wašaj radaści i tryumfie Eŭcharystyčnym.

Kab z wami razam malačysia, z wami tož moh ja prasić, kab Usiomahutny i Miłaserny Boh, praz malitwy swajho Kaścioła, padaŭ łaskawa ŭ hetym strašennym niespakoi narodaŭ, dary łučnaści i supakoju, jakija ŭ Eŭcharystyčnaj achwiary majuć swoj mistyčny symbol.

U kancy naša serca i našy wusny adčyniajucca da was, kab wyrazić wam ajcoŭskija pažadańni i dać wam z asabliwym učućciem Apostalskaje bahasławienstwa.

Dyk, praz malitwy i zasłuhi Bahasłaŭlonaj Maryi, zaŭsiody Dziewy, Karalewy Irlandyi, bahasłaŭlonaha Michała Archanioła, bahasł. Jana Chryscicielo, bahasł. Apostałaŭ Piotry i Paŭła, bahasł. Patryarchi Patrycyja, bahasł. Światych, Irlandyi i ŭsich światych: bahasławienstwa Boha Usiomahutnaha, Ajca, i syna, i Św. Ducha chaj zydzie na was, na ŭsiu wašu, a tož i našu darahuju Irlandyju, i chaj zaŭsiody astaniecca z wami!

I, jak pisała potym hazeta watykanskaja,— Ajciec św., wymaŭlajučy bahasławienstwa, rabiŭ u pawietry rukoju znak kryža św., bahasłaŭlajučy dalokuju apokaliptyčnuju wiziju.

Niespadziawanaja pramowa i bahasławienstwa Ajca św. zrabiła nadta wialikaje ŭražeńnie: z hłybokim praniaćciem, a mnohija na't sa ślazami ŭ wačoch, słuchali hetaj pramowy. Tož u kancy, jak bura, razdalisia wopleski i wokryki ŭ rožnych jazykoch świetu, zakiwalisia ściahi, zamachali chustkami i kapialušami — usio heta na česć supolnaha Ajca Chryścijanstwa.

Pa ŭsim hetym nastupiŭ na adnu hadzinu pieraryŭ, padčas jakoha ŭsie mahli krychu pierakusić, chto mieŭ z saboj — dyk swajo, a ŭ kaho nia było — dyk moh atrymać u pałatkach.

Adpačyŭšy krychu, usie ŭznoŭ zaniali swaje miescy i pačałasia pracesija.

U pieradzie išła hanarowaja straž i addzieł konnicy, za imi rožnyja relihijnyja tawarystwy i bractwy, tady rožnyja zakony, duchawienstwa świeckaje, dublinskaja kapituła. Kard. Lehat z Najśw. Sakramentam uklenčyŭ u nizieńkim

ha Jany na Boha zazławalisia, što Boh nie pazwalaje ludziam hrašyć i što Boh za hrachi ich karaje. U złości swajej ludzi siahońnia zajšli tak daloka, što chučać zusim astacca biaz Boha. Wialikaja Rasieja pieršaja ŭžo heta aficyjalna zrabiła. Za jeju pašli Hišpanija i Meksyk. Pa druhich staronkach Eŭropy duchowy kryzys takža wialiki.

Bankructwa i rozumu i ŭsiej duchowaj natury čaławieka siahońniašniaha na świecie—heta najbolšy kryzys ludzkaści i jon hałoŭnaja pryčyna ŭsialakaha kryzysu inšaha, a pieradusim kryzysu materyjalnaha. Dyk ciž možna spadziawacca materyjalnaj paprawy tam, hdzie šyroka panuje duchowaje bankructwa? Dalej. Ciapierašni świet, zbankrutawaŭšy duchowa, usioceła kinuŭsia ratawać siabie materyjalna. I što my bačym tut? Jon družna ŭziaŭsia adzin na druhoha wastryć aružža. Dziaržaŭnyja budžety narodaŭ Eŭropy abciažylisia najbolšymi raschodami na rožnyja zbrajeńnia. Pa šyrokaj Eŭropie harmaty až bliščać; jany, pastaŭlenyja hdzieś tam u składach wajennych, tolki wajny čakajuć. Dzień i noč pracujuć fabryki chemičnych hazaŭ. Nad našymi hałowami štoraz bolej my widzim aeraplanaŭ. U prystani budujucca wajennyja karabli. Dyk nia treba hawaryć mnoha ab tym, što hetakaja praca świetu kala zbrajeńniaŭ pažyraje mnoha ludzkoj enerhii i ludzkich hrašej i jana najskarej rodzie świetu najwastrejšy kryzys, kryzys i maralny i materyjalny. Praz hetaki kryzys ludzi zusim astyli ŭ miłaści adzin da druhoha. Siahońnia čaławiek, što maje, nikoli nia dašć druhomu, jaki nia maje. I choć na świecie ciapier usiaho jość poŭna, to kryzys usio raści nie pierastaje. Kali ŭ wadnej dziaržawie ludzi milijonami mruć z hoładu, to u druhoj dziaržawie lišni chleb ludzi palać, abo sumyslu ŭ mory topiać. Usio heta jasna nam hawora ab wialikim kryzysie na świecie. U pieršuju čarhu ab kryzysie maralnym, a paśla i ab kryzysie materyjalnym. Adzin ratunak dla świetu, kab pabić kryzys materyjalny — heta pierwiej pazbycca kryzysu maralnaha.

Ks. W. Š.

Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.

150 lećcie isnawańnia hreka-kat. (ukrainskaj) Duch. Seminaryi. 1, 5.XI siol. h. ukraincy ŭ Lwowie ŭračysta światkawali redki jubilej: 150 lećcie isnawańnia unijackaj duchoŭnaj seminaryi.

10 tysiač nawiarnułasia za adzin hod. Misijanary z zakonu Sw. Ducha, što pracujuć u portuhalskich kalonijach u Afrycy, za adzin tolki apošni hod pryharnuli da Chrystowaha Kaścioła 10 tysiač čaławiek.

Kanhres kaścielnaj muzyki. U pačatku studzienia 1934 h. u Akwizhranie adbudziecca II Mižnarodny Kanhres arhanizacyjaŭ Kaścielnaj Muzyki.

Pawarot ksiandzoŭ litoŭcaŭ z sawieckaj niawoli. 19 X wiarnułasia z SSRR 11 ksiandzoŭ litoŭcaŭ, spasiarod jakich byŭ biskup Matulonis. Ksiandzoŭ hetych Litwa zamianiła na kamunistaŭ.

---

wazku z balustradaj i baldachimam, jaki papichała wosiem ksiandzoŭ, a Prezydent Dziaržawy z 7 inšymi važniejšymi ministrami niaśli pobač ustužki ad baldachimu. Pa bakoch, kala Najśw. Sakramentu, jechali husary. Za Najśw. Sakramentam išli: Papieskaja misja, 9 kardynałaŭ sa swaimi świtami, biskupy, Urad, Parlament i Senat Dziaržawy, pradstaŭniki inšych dziaržaŭ, administracyja Dublina, pradstaŭniki ŭsich prawincyjaŭ Irlandyi, dublinskija korporacyi, pradstaŭniki Uniwersytetaŭ irlanskich i mnoha inšych pradstaŭnikoŭ, a za imi taŭpa narodu daŭžynioj na wiorst piać.

Razam z hetaj pieršaj hrupaj wychodziać z Parku 4 inšyja hrupy, jakija inšaju darohaj iduć u centr horadu i usie źbirajucca kala mostu O'Conell.

Pracesija trywała kala 5-ci hadzin. Usieńki hety čas narod piajaŭ i maliŭsia. Tut nadta dobra prysłužyłasia radjo: adzin dzieś u centrali pačynaŭ pieśniu ci jakuju malitwu, a narod rassypany pa ŭsim horadzie strojna i razam adkazwaŭ. Usieńki narod maliŭsia, nawiet žaŭniery, što stajali z karabinami ŭzdoŭž wulic, pierabirali paciarki ražanca, malilisia dy piajali razam z narodam.

Horad zamianiŭsia ŭ wadnu hramadnuju światyniu! Usiudy abrazy, świečki; z wyšejšych pawierchaŭ damoŭ sypiacca kraski prad Najśw. Sakramentam; zwany hudziać; narod piaje, molicca, płača...

Hetak woś padchodzim da masta O'Conell. Kruhom užo poŭna ludziej: usie wulicy, placy, wokny i na't strechi pierapoŭnieny. Na samy most uzyšła tolki častka duchawienstwa, biskupy, kardynały dy urada.

Kard. Lehat uwajšoŭ u kapličku i, pastawiŭšy Najśw. Sakrament na aŭtaar, skazaŭ (praz radjo) apošniuju pramowu:

„Jak usiakaje ludzkoje dzieła — tak i heta wializarnaja Eŭcharystyčnaja manifestacija padchodzić da kanca... Ale, braty darahija, pierš čym raźwitajusia z Wami, mušu ŭźniaści Hospadu hymn padziaki za ŭsie hetyja niaźličonyja łaski, jakimi Jon absypaŭ nas u hetyja dni. Wašy malitwy jak dym pachniučy pašli prad woblik Najwyšejšaha; śpiewy anielskija wašych darahich i niawinnych dzietak zrušyli Božaje Serca i Kanhres wyšaŭ praŭdziwym tryumfam Bohu Čaławieku ŭ Najśw. Sakramencie, adzin z tych tryumfaŭ, što pakazwaje hranicu, da jakoj moža dajšci čaławiek u akazańni swajej lubowi i ŭdziačnaści Bohu. Dyk chaj-ža budzie najwyšejšaja padziaka Hospadu..."

I tady składaŭ padziaku Ajcu św., usiamu duchawienstwu Irlandyi i kamitetu, što patrapili hetak zładzić Kanhres; u kancy dziakawaŭ usiamu narodu Irlandyi katalickaj, što ŭ hetak ciaž-

Skolki ŭ Sawietach dziejnych katalickich ksiandzoŭ. Hazety padajuć, što ŭ Sawietach katalickich ksiandzoŭ, jakija jašče na woli, jość najbolš čaławiek 20, a rešta ŭ wastrohach i ŭ ssyłcy.

Kamitet pomačy hałodnym u Rasiei. U Wienie, z inicyjatywy tamtejšaha Kardynała, paŭstaŭ mižnarodny K-t pomačy haładajučym u Rasiei.

Kryžy ŭ niamieckich sudoch. Pa zahadu hitleraŭskich uładaŭ u niamieckich sudoch majuć być papawiešanyja kryžy, što byli pazdymany ŭładami socyjalistyčnymi.

Balšawiki ŭžo rychtujucca. Hazety danosiać, što balšawiki stwaryli adumysłowy kamitet dziela baraćby z Boham padčas nadchodziačych Kalad. Ničoha, Boh sabie dašć radu!

Mižnarodnaja narada chryścijanskich filozofaŭ. U Franayi u Justywy adbyłasia niadaŭna mižnarodnaja narada chryścijanskich filozofaŭ. U naradzie ŭziało ŭčaście 50 filozofaŭ.

Statystyka pielihrymak u miesiacy kastryčniku. U minułym miesiacy prybyło ŭ Rym 45 tysiač pielihrymaŭ, z jakich 20 tysiač prybyło z zahranicy.

Pielihrymka Halancaŭ. Niadaŭna św. Ajciec pryniaŭ na aŭdyjencyi pielihrymku z Holandyi. U pramowie swajej Papież padkreśliŭ zasłuhi hetaha kraju dla pracy misyjnaj.

Razwoj misyjnaj akcyi na Jamajcy. Misyjnuju pracu na Jamajce wiaduć amerykanskija jezuity pierawažna sierod miajscowych kitajcaŭ. Wyniki pracy duža pamysnyja. Siańnia tam piataja čašć nasielnictwa ŭžo — syny Katalickaha Kaścioła.

Katalickaje kino ŭ Japonii. Ajcy Salezyjanie ŭ Japonii załažyli celuju sietku kinoteatraŭ, jakija akazwajuć wialikija ŭsłuhi ŭ pracy misyjnaj.

Indusy u św. Ajca. U pałowie kastryčnika św. Ajciec pryniaŭ pielihrymku indusaŭ likam 200 asob. Pielihrymy byli ŭ swaich narodnych wopratkach.

Źjezd katalickaj šwajcarskaj presy. U Bazylei kolki dzion tamu adbyŭsia šosty źjezd šwajcarskaha sajuzu katalickaj prasy.

Publičnaja manifestacyja wiery katalickich adwakataŭ u Hišpanii. Z pryčyny atkryćcia sudowaha hodu, hišpanskija adwakaty, zarhanizawanyja ŭ Sadalicyi Marjanskaj, zamowili nabaženstwa, na jakoje prybyli ŭ adwakackich tohach i z adznakami maryjanskimi.

Anhlikanskaja pielihrymka ŭ Rymie. Adwiedała Rym i św. Ajca pielihrymka anhlikanskaja, u skład jakoj uwachodziła 8 duchoŭnych anhlikanskich i stolki-ž świeckich, jakija šukajuć zbližeńnia z Rymam i imknucca da abjadnańnia z Katalickim Kaściołam



---

kich časach achwiarna i achwotna pajšli za hołasam swaich biskupaŭ i zrabili Jezusu taki tryumf, jakich mała historyja pomnić.

Zapiajali hymn padziaki: „Te Deum laudamus—Ciabie Boha chwalim," jaki žywa padchapili natoŭpy ksiandzoŭ dy nardu, i pieśnia pa dziaki ŭderyła až pad nieba. Nastupiła „Tantum ergo," i Jezus u Najśw. Sakramencie praz ruki Kardynała bahasławiŭ na ŭsie čatyry staronki horad, a z im Irlandyju i ŭsieńki świet...

Jašče raz zahrymieła pieśnia natoŭpaŭ: „Wiera našych baćkoŭ," i zyki truby apawieścili kaniec Kanhresu!..

Užo wiečaram tahož samoha dnia mnohija z pielhrymaŭ pačali adjaždžać i adpływać da swaich staronak, adrodžanyja dušoj, z šyrejšym sercam, mocnymi pastanowami i prahramaj na dalejšaje žyćcio.

I kožny z nas wioz damoŭ wiazku miłych uspaminaŭ, što niaraz wyklikajuć u dušy tyja pieknyja chwiliny žyćcia!

Kanhres prajšoŭ, jak son pryhožy, pad asabliwym bahasławienstwam Božym. Malitwa dziaciej była wysłuchana.

Padčas Kanhresu zdaryłasia niekalki niapryjemnych wypadkaŭ. Woś padčas pramowy Ajca św., niawiedama skul, pajawilisia 3 aeraplany, i to nad samym łuham, jakija swaim hukam zahłušyli słowy Ajca św., tak što mnohija ŭsiej pramowy nia čuli. Takža ŭ niekalki haradoch paŭnočnaj Irlandyi na pielhrymaŭ (irlancaŭ), što wyjaždžali na Kanhres, napali pratestanty i abkidali ciahnik kamieńniami, tak što byli nawiet ranienyja. Peŭna-ž, hety ślapy fanatyzm protestantaŭ nie paškodziŭ Kanhresu, ale jšče lepš pakazaŭ, što Kaścioł naš światy maje sapraŭdy worahaŭ, što jšče bolš zhurtawała katalikoŭ kala Najśw. Eŭcharystyi i jšče macniej źwiazała ŭsich z haławoj Chrystowaj stady — z Ajcom św.

Woś i kaniec historyi 31-ha Mižnarodnaha Eŭcharystyčnaha Kanhresu. Ale jšče para karocieńkich refleksijaŭ. Mižnarodny Eŭcharystyčny Kanhres — heta tryumf Eŭcharystyi, — heta tryumf Waładarstwa Chrystowaha,—heta tryumf Praŭdy, Dabra i Sprawiadliwaści.

O, kab ža zrazumieli siońnia našy palityki i ŭsie inšyja hramadzkija dziejačy, što niama Praŭdy, Dabra i Sprawiadliwaści biaz Chrysta, što niama adradžeńnia narodnaha biez adradžeńnia relihijna-maralnaha. O, kab-ža heta zrazumieli ludcy našy, i pašli śledam Irlandyi ŭ adradžeńni duchowym, — skora nastupiŭ-by čas adradžeńnia i wyzwaleńnia biełaruskaha narodu!..

Daj-ža Boža, kab i ŭ našaj staroncy skarej nastupiła heta adradžeńnie duchowaje, kab i na našych ziamielkach zatryumfawaŭ Chrystos u św. Eŭcharystyi, kab i ŭ nas niekališ złdziŭsia tryumf Chrystu ŭ Najśw. Sakramencie—Mižnarodny Eŭcharystyčny Kanhres. Dajža Boža!...

Rym, Kalady 1932 h.

Z biełaruskaj niwy.

Wyjezd Jenerała Maryjanaŭ a. A. Cikoty. U kancy minułaha miesiaca a. A. Cikota, Jenerał Maryjanaŭ, z Drui na stałaje žyćcio wyjechaŭ u Rym.

Źmieny ŭ uschodnich ajcoŭ Jezuitaŭ. a. Ant. Niemancewič, red. „Da Złučeńnia," pro bašč uschodniaj katalickaj parafii ŭ Albertynie, naznačany na probašča takoj ža parafii ŭ Synkawičach.

Z pielihrymkaj u Rym. Ks. P. Tatarynowič, probašč u Stolinie, razam z adnej pielihrymkaj adwiedaŭ Rym.

† Wiktar Čaplinski. Žychar m ka Mur.-Ašmianka, biełaruski sialanski dziajač chryścijanskaha kirunku pamior u wieku 46 hadoŭ 2 listapada 1933 h. Niaboščyk byŭ pieršym, što na Mur.-Ašmiankaŭskaj i wakoličnaj niwie zasiejaŭ ziernie biełaruskaj nacyjanalnaj świedamaści. Wiečnaja Jamu pamiać!

Adwiedziny pamioršych biełarusaŭ. Wilenskija biełarusy, za prykładam minułych hadoŭ, na Zaduški adwiedali na Rosach mahiły biełaruskich paetaŭ i piśmieńnikaŭ K Swajaka i Jadwihina Š. Nad hetymi mohiłkami, u prysutnaści hramady biełarusaŭ, chor pad kiraŭnictwam hram. Al. Stepowiča, strojna prapiajaŭ niekalki biełaruskich relihijna-narodnych pieśniaŭ.

Chor robić značnyja postupy. Jak wiedama, adnoŭlena dziejnaść daŭniejšaha kaścielnaha choru, kirawanaha hr. Al. Stepowičam. Hety adnoŭleny chor isnuje tolki niekalki tydniaŭ, a ŭžo zrabiŭ značnyja postupy. Astajecca tolki pažadać, kab chor hety piajaŭ niatolki na hruncie biełaruska-kaścielnym, ale kab pierajšoŭ takža i na hrunt biełaruska narodny.

Asabistaje. Ad 26 m. m. źmienieny ŭžo adras prywatnaha pamieškańnia Redaktara „Chryścijanskaj Dumki" Ksiandza Adama Stankiewiča. Nowy adras hetaki: Wilnia, zawułak św. Ihnata Nr. 9, kw. 11a.

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.

Raździeł LIV.

Ab roznych prajawach pryrody i łaski.

1. Synie, uważaj staranna na prajawy pryrody i łaski, bo choć zusim roznyja jany miž saboju, adnak časta wyhladajuć nadta padobnyja, a tamu tolki duchowy i ŭnutrana aświečany čaławiek adroźnić ich ad siabie.

Usie ludzi chočuć dabra i imknucca da jaho pry kožnaj hutarcy ci rabocie i woś čamu abmanwajucca mnohija ŭ tym, što zawuć dabrom.

Pryroda chitraja i šmat kaho manić, aputwaje dy zwodzić, a siabie samuju zaŭsiody za metu maje.

Łaska-ž prostymi ściežkami chodzić, uciakaje ad usieńkaha błahoćcia, nia choča być chitraju, usio dziela Boha robić i ŭ jom, jak u kančatkawaj mecie, supačywaje.

2. Pryroda nia choča ŭmirać dziela siabie, nia choča wiedać nijakaha prymusu, nia choča, kab za jaje byŭ niechta wyšejšy, nia choča padparadkawacca dy samachoć brać na siabie jarmo.

Łaska achwotna prystaje na ŭmiarćwieńnie siabie, zmahajecca z pačućciowaściu, šukaje jarma, choča być pieramožanaju i nia imkniecca być swabodnaju, lubić padparadkawacca, nie žadaje nikim waładać, a choča zaŭsiody žyć, isnawać i trywać pad uładaj Boha dla Boha i ŭsiakamu stwareńniu ludzkomu hatowa paddacca.

Pryroda pracuje sabie na karyść dy achwotna karyści hladzić sabie takža i ad inšych.

Łaska ž miarkuje nie ab tym, što jej karysnaje dy spahadnaje, a bolš zważaje na toje, što karysna inšym.

Pryroda achwotna prymaje pašanu i čeść.

A łaska wierna addaje ŭsieńki honar dy sławu Bohu.

3. Pryroda pałochajecca soramu dy pahardy.

Łaska wiesialicca, *cierpiačy ździek dziela Imia Jezusa* (Ap. Dz. 5, 41).

Pryroda lubić hultajstwa i adpačynak cieła.

Łaska nia moža astawacca biazdziejnaju i nadta lubić pracu.

Pryroda hladzić tolki cikaŭnaha dy pryhožaha, a brydzicca zwyčajnym i skromnym.

Łaska lubić usio prostaje i ŭbohaje, nie pałochajecca jana šorstkaha i prykraha, lichoju wopratkaju adziecca hatowa.

Pryroda ahladajecca na dačasnaje, ciešycca karyściu ziamnoju, sumuje, kali zhubić niešta z majemaści dy złuje za samaje niaznačnaje słowa abrazy.

A łaska zważaje tolki na wiečnaje, nia imkniecca da dačasnaha, nie škadujecca, kali što i zhubić dy nia złuje na samyja drennyja słowy, bo skarb swoj i radaść u niebie złažyła, dzie ničahusieńka nie prapadaje.

4. Pryroda skupaja i achwatniej biare, čymsia daje i lubić ułasnaje dy asabistaje.

A łaska miłasernaja, jana na inšych pradusim zważaje, sama zdawolwajecca samym maleńkim dy dumaje, što *lepš dawać, čymsia brać* (Ap. Dz. 20, 35) ad kaho.

Pryroda maje nachił da stwareńniaŭ i ŭłasnaha cieła, da marnaściaŭ dy pustych razrywaŭ.

A łaska padymajecca da Boha i da cnotaŭ, zrakajecca zusim stwareńniaŭ, uciakaje ad świetu, nienawidzić pażadańniaŭ cieła, spyńwaje lišnija hulni i saromicca na świet pakazwacca.

Pryroda achwotna ahladajecca na wonkawyja paciechi, dzie bačyć spadobu pačućciam.

A łaska tolki ŭ Bohu adnym šukaje palohki i bačyć radaść u dabry Najwyšejšym i wialikšym za ŭsio widomaje.

5. Pryroda ŭsio robić dziela ŭłasnaje karyści i wyhody, nia choča ničoha rabić darma, a kali što dobraje i zrobić — dyk zaŭsiody spadziajecca za heta niečaha roŭnaha, abo lepšaha, spadziajecca pachwały ci asabistaj uwahi i zaŭsiody żadaje, kab mnoha hawaryli ab jaje padziejach i darach.

Łaska-ž nie ahladajecca zusim na dačasnaje, nia choča inšaje naharody, jak tolki Boha samoha; i ŭsiaho stolki hladzić na dačasnaje, skolki treba, kab pamahło jano dziela zdabyćcia spraŭ wiečnych.

6. Pryroda wiesialicca z šmatlikich pryjacielaŭ i blizkich, pyšnicca znatnym miescam dy šlachotnym rodam, padlizwajecca mahutnym, prymilajecca da bahatych, chwalić takich, jak sama.

A łaska lubić na't worahaŭ dy nia pyšnicca wialikim likam pryjacielaŭ; nie hladzić na toje, jakoha chto rodu, abo jakoha miesca, a hladzić tolki, chto maje cnotu wialikšuju.

Spahadaje bolš biednamu, čymsia bahaču, bolš niawinnamu, čymsia mahutnamu, bolš ščyramu, čymsia krywadušnamu.

Dobrych zaachwočwaje zaŭsiody, kab imknulisia jašče da lepšaha dy kab cnotami swaimi naśledawali Syna Božaha.

Pryroda chutka narakaje na niastačy dy biedy.

Łaska ciarpliwa trywaje ŭsieńkija niastačy.

7. Pryroda tolki ab sabie dumaje, dziela siabie tolki zmahajecca, hornie ŭsio da siabie.

A łaska ŭsio datasoŭwaje da Boha, jaki ŭsiaho jość pačatkam; łaska sabie ničoha dobraha nie prypiswaje dy nie spadziajecca na siabie samapeŭna; nie spračajecca z inšymi swaje dumki nia ličyć ważniejšymi za inšych ale ŭ kožnaj swajej dumcy i razumieńni miar, kujecca pawodle wiečnaje mudraści dy Božaha sudu.

Pryroda choča wiedać usie tajomnaści i čuć ab usich nawinach, choča, kab jaje ŭsiudy bačyli i kab čym najbolš daznać zmysłami, choča, kab być pryznanaj i kab usio rabić dziela swajej sławy i značeńnia.

A łaska nie haniajecca za nawinami i za cikawaściami, bo ŭsio heta płod staroj papsawanaści, bo ničoha nowaha i trywałkaha niama na ziamli.

Wučyć jana jašče strymliwać pačućci, ścierahčysia marnaje samapeŭnaści i pakornaści, chawacca z usim, što warta chwalby dy z čaho można padziwicca, u kožnaj rečy, u kožnaj wiedzie šukać karyści dla dušy, a takža čeści i sławy Božaje.

Nia choča jana nijakaje pachwały dla siabie, ale pażadaje, kab za ŭsie dary byŭ bahasłaŭleny Boh, katory ŭsio ščodra daje z čystaje miłaści.

8. Łaska — heta śwjatło nadpryrodnaje i adumysłowy dar Božy, heta peŭnaja prykmieta wybranych Boham i zadatak wiečnaha zbaŭleńnia; łaska adrywaje čaławieka ad ziamli i padnosić aż da miłaści nieba, a takža čaławieka zmysłowaha pierajnačwaje na duchowaha.

Dyk woś, čym bolš čaławiek pryrodu ahraničaje i pieramahaje, tym wialikšaja na jaho łaska zychodzie i štodziennymi adwiedzinami swaimi wyrablaje jaho ŭnutrana pawodle padabienstwa Božaha.



Adzinoki.

Wiečar łaskawy zyšoŭ na miastečka;
Miastečka jak war toj kipić:
Śmiech i haworki burlać niby rečka,
Elektryka ŭsiudy haryć.
Tam iz wakna ljecca pieśnia dziaŭčyny,
A tut zaihraŭ hramafon...
O!, dačakaŭsia kab ja tej chwiliny,
Spynicca kali serca stohn!...
Čuży ja; niama tut niwodnaha domu,
Dzieb moh ja krychu addychnuć;
Ja tutka ruki nie pacisnu nikomu,
Mnie ciopłaha słowa nia ŭčuć.

Š. W.



Redaktar-Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ

Bielaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 1—3

Roznyja cikawaści.

Sotnyja ŭhodki ksiandza wynachodčyka. U Francyi ŭ niekalkich miestach światkawali niadaŭna sotnuju hadoŭščynu katalickaha ksiandza Dupluye, jaki prydumaŭ šyroka siańnia wiedamy system stenohrafii. Z hetaj pryčyny imiem Dupluye nazwali cety rad wulic u mnohich francuskich miestach.

Najstarejšaja Biblija ŭ niamieckaj mowie. U publičnaj bibliotecy ŭ Augsburgu ŭ Bawaryi znachodzicca najstarejšaja biblija ŭ niamieckaj mowie, pieratłumačana na hetu mowu 200 hadoŭ prad Lutram, bo ŭ 1350 h. Tłumačeńnia hetaha, abymajučaha Stary i Nowy Zakon, dakanaŭ adzin z bawarskich katalickich zakonnikaŭ.

Wysokaje adznačeńnie katalichaha ksiandza. Prafesar chemii ŭ Notre Dame (indiana) ŭ Złuč. St. Ameryki Ks. I. A. Newland, atrymaŭ medal za swaje wydatnyja wučonyja pracy ab acetylenie (gaz), jaki miž inšym užywajecca da aświatleńnia.

Św. Pisańnie pacyhansku Londynskaje Biblijnaje T-wa wydała časć Nowaha Zakonu ŭ mowie baŭharskich cyhanoŭ. Heta pieršaja knižka ŭ cyhanskaj mowie.

Z palityki.

Ustanaŭleńnie nuncyjatury ŭ Estonii. U hetym krai apošnim časam zajšło šmat značnych zdareńniaŭ, da jakich pradusim treba zaličyć asłableńnie parlamentaryzmu na košt uzmacnieńnia ŭłady prezydenta, a takža ŭstanaŭleńnie nuncyjatury. Na stanowišča Nuncyja św. Ajciec užo wyznačyŭ ksiandza Arata.

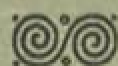
Dziaržaŭny budžet Polščy na 1934 35 hod abličany na sumu: dachodaŭ — 2,1 7 652,880 zł., a raschodaŭ — 2 165,441,340, niedabor—47,788,460 zał. Najbolš pryznačana hrošaj Min. Spr. Wajskowych, bo až 761,700 000 zał.

Anhlijski ministr aświety i palityka wychawańnia moładzi. Pry akazii adkryćcia wučycielskaj seminaryi ŭ Omskirk anhlijski ministr aświety lord Irwin padkreśliŭ, što sučasnaje wychawańnie moładzi, jak dziaržawy, tak i prywatnyja ŭstanowy pawinny apiorci pradusim na relihii, bo ab sutnaści i adznakach charaktaru rašučaj decyduje relihija. U Anhlii — kazaŭ ministr — sprawu hetu štoraz bolš i lepš razumiejuć.

Reforma Aŭstryjackaj konstytucyi maje adbycca na padstawie papieskich encyklik. Užo ŭ hetym kirunku idzie pryhatawaŭčaja praca. Sutnaść reformy — heta korporacyjny sajuz. Fakt hety maje i budzie mieć wialikaje značeńnie dla razwoju chryścijanska-hramadzkaj dumki.

Wybary ŭ Niamieččynie, jakija adbylisia 12.XI prašli duža pamysna dla palityki Hitlera. Wybary hetyja paćwierdzili i wychad Niemcaŭ z Lihi Narodaŭ i ahułam usiu niamieckuju palityku, jak zahraničnuju, tak i ŭnutranuju.

Sawiety, bajučysia Japonii i Hitlera, štoraz bolš wykazwajuć žadańnie družby z „buržuaznymi" dziaržawami. Apošnim časam SSRR pryznała Ameryka. Słowam, sawietčyki pakrysie buržuaciejuć.



Wilenskija nawiny.

Pracesija na česć Chrysta-Waładara, jakaja adbyłasia 29.X pa wulicach Wilni, udałasia duža dobra.

Remont Bazyliki idzie ŭpierad pawoli, bo adčuwajecca niedachop hrošaj.

Remont byŭšaha Franciškanskaha kaściola. Z Franciškanskaha kaścioła archiŭ užo pierawiezieny ŭ inšaje pamieškańnie, a samoha kaścioła raspačaŭsia remont, paśla čaho pačnucca ŭ im nabaženstwy.

Biednych na wulicach Wilni štoraz bolš, a tymčasam nichto nie padumaje ab tym, kab imi zaapiakawacca i dać prytułak.

Biezraboćcie nie źmianšajecca, a z prychodam hłuchoj wosieni jašče j pawialičwajecca.

UWAHA!
Nowy adras redakcyi i administr.
„CHRYŚCIJANSKAJ DUMKI":
Wilnia, Zawalnaja wul. 1—3.

Paštowaja skrynka.

Ks. W. Š. Atrymali, jak možam —karystajem. Jość całkom dobryja artykuły.

a. A. Ch. Dalar atrymali, dziakujem, prośbu spaŭniajem.

Ks. dr. praf. J. T. Z materjału skarystajem.

C. K. Kalendar pradajuć usie biełaruskija kniharni.

B. T. Dobra, prośba Waša spoŭnlena.

Ks. P. T. Čakajem ad Was abiacanaha.

W. K. Nia wiedajem, što z hetym rabić, napišycie ŭsio ŭ piśmie.

A. Z. Čamu-ž nie, kalib padyšło, dyk nadrukawalib.

K. C. Hazetu pasyłajem.

B. B. Wysłana.

D. A. Atrymali, budziem drukawać. Knižki wysyłajem.

Kutok śmiechu.

Pieršy.

Dzied pytaje ŭnukaŭ, katory z ich čaho najlepš wučycca. —Ja—kaža adzin—pieršy ŭ rachunkach, ja—kaža druhi— pieršy ŭ historyi, ja— dadaje treci — pieršy ŭ śpiewie, a ja— zajaŭlaje apošni — zaŭsiody pieršy pry dźwiarach, jak končycca lekcyja.

Zrazumieła.

Pania da słuhi:—idzi, pahladzi, ci raźnik maje ciałačyja nohi.

Słuha, wiarnuŭšysia: — Nia wiedaju, nie mahła pabačyć, bo byŭ u botach.

